

Posudek na bakalářskou esej

Tereza Rýparová, Domy na půl cesty a problematika integrace mladých dospělých bez domova do společnosti. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2010, 50 stran textu + přílohy (s.51-61)

Autorka předložené bakalářské eseje zvolila pro svoji práci bezesporu velmi aktuální téma, a to otázku integrace tzv. mladých dospělých bez domova do společnosti. Zaměřila se konkrétně na jednu z institucí, které na této nesnadné cestě podávají této skupině mladistvých pomocnou ruku, a to na „domy na půl cesty“. Hned na začátku je třeba uvést, že Tereza Rýparová vybrané téma opakovaně zvažovala a promýšlela, nicméně po prvotním nástinu již pracovala zcela samostatně.

Předkládanou bakalářskou práci koncipovala autorka ve výsledku do dvou poněkud nevyvážených rovin, teoretické a praktické.. První z nich tzv. teoretickou rovinu rozložila (vedle úvodu) do celkem pěti kapitol, přičemž poněkud nedůsledně v některých z nich poslední podkapitola představuje už jakousi součást kapitoly následující. Zabývá se zde nejprve rodinou jako základní složkou společnosti (1. kap. – s.8-10), ve stručnosti se dotkne významu rodiny pro dítě, socializace v rodině i rodiny nefunkční. Po té sleduje jednotlivé formy náhradní rodinné péče jako je osvojení, pěstounská péče, poručenství, opatrovnictví, ale i ústavní péče (kap. 2. – s.11-14), ovšem tato problematika ústavní péče je i střešním tématem následující kapitoly (kap. 3. – 15-18), kde se Tereza Rýparová zabývá ústavní péčí v České republice a jejími hlavními nedostatky a dále diagnostickým ústavem, výchovným ústavem a dětským domovem jako specifickými institucemi. Čtvrtá kapitola (s. 19-25) pak v obecné rovině sleduje problematiku integrace a osamostatnění mladých dospělých po opuštění ústavního zařízení, povinnosti státu při odchodu mladého člověka z ústavu, problémy, které se objevují při takovém odchodu, zejména problémy s bydlením a zaměstnáním, Zaměřuje se i na možnosti řešení takových situací, v nichž se mladí lidé ocitají, zejména pak na projekt „Start do života“. Poslední pátá kapitola (s.26-32) tzv. teoretického bloku představuje již určité spojení či předznamenání druhého praktického bloku a zabývá se již samotnými „domy na půl cesty“, jejich charakteristikou, historií, jejich klienty i zaměstnanci, stejně jako jejich ukotvením v zákonech a prováděcích vyhláškách. Tato kapitola je pak ukončena charakteristikou domů na půl cesty ve Valašském Meziříčí.

Druhý původně koncipovaný stěžejní blok představuje kapitola šestá nazvaná „Kvalitativní výzkum“. Zde autorka -ovšem ve velmi obecné rovině- charakterizovala svůj výzkumný projekt („Výzkum se zabýval problematikou startu do života u dětí, které odešly z pěstounské péče, ústavního zařízení či přišly z ulice“) dále specifikovala cíl své práce nastíněný již v úvodu, kde uvedla, že cílem „bude zjistit, jak jsou prospěšné domy na půl cesty“ a zde upřesnila, že cílem bylo zjistit na jaké překážky narazili při odchodu z ústavního zařízení, co pro ně bylo při osamostatňování nejtěžší, jaká vidí pozitiva a negativa v bydlení v domě na půl cesty, přičemž se na základě teoretické části zaměřila na některé důležité okruhy jako je práce, mezilidské a partnerské vztahy, samotné bydlení a budoucnost jedinců. Zmínila rovněž stručně výzkumnou strategii, tedy kvalitativní výzkum, a také techniku sběru dat – polostrukturované rozhovory s obyvateli domů na půl cesty a výběr respondentů. Jednalo se celkem o čtyři respondenty, jejichž charakteristiku připojila. V následující analytické části na devíti stránkách provedla rozbor získaných dat z rozhovorů, přičemž se

zaměřila na problematiku bydlení, zaměstnání, finanční problematiku, problémy při vlastním osamostatňování, mezilidské vztahy a výhled do budoucnosti.

Součástí bakalářské práce je seznam použité literatury, seznam internetových zdrojů a seznam souvisejících zákonů a také přílohy.

Podíváme-li se na předloženou bakalářskou práci jako celek, je třeba konstatovat, že si autorka vytýčila závažný a obtížný úkol, se kterým nebylo snadné se vypořádat. Pomineme-li ne zcela ujasněnou koncepci a s tím související rozptýl dílčích témat tzv. teoretické části, která jsou často jen velmi stručně nastíněna, nemůžeme nevidět rezervy ve druhém bloku, ale i v celkovém věcném i formálním zpracování. Zde zůstala Tereza Rýparová původním záměrům dost dlužna. I když jistě nebylo snadné získat respondenty, kteří by se mohli vyjadřovat k dané problematice, přeci jenom soubor s celkovým počtem čtyř jednotlivců, z nichž navíc dva jsou životní partneři, nelze považovat za přiměřený. A i když autorka uvádí, že rozhovory neměly záměrně přesně danou strukturu s cílem získat jedinečné výpovědi, „co nejméně předdefinované otázkou výzkumníka“, považovala bych za rozumné, alespoň základní tématickou strukturu pro rozhovory v textu uvést. Rovněž v analytické části chybí informace o postupu při zpracovávání dat.

Formální stránka bakalářské eseje vykazuje rovněž některé nedostatky, zejména málo časté odkazování na zdroje, z nichž autorka vycházela. V některých pasážích odkazy zcela chybí. Např. s. 33 – výzkumy na podobné téma již byly provedeny (jaké?), s.46 – „na podobné téma píše práci více studentů“ (v jakých pracích?) atd. A na poznámkový aparát Tereza Rýparová rezignovala zcela.

Souhrnně ale předložená bakalářská esej zhruba odpovídá základním požadavkům, které jsou na tento typ závěrečných studentských prací kladeny a doporučuji ji tedy k obhajovacímu řízení. Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem navrhuji výsledné hodnocení dobře.

10. srpna 2010

Miloslava Turková